

Svenska Canada-Tidningen.

Prov. Library Jan. 10
Väktaren.

Skandinaviska Canadiensaren.

Canada.

1.00 Per An.

ALLMAN NYHETSTIDNING FÖR SKANDINAVERNA I CANADA

Lösummer 5c.

ARGANG XVIII.

WINNIPEG, MAN. ONSDAGEN DEN 11:te MAJ, 1910.

Entered as Second Class Matter at the Post Office Department at Winnipeg, Can. and Grand Forks, N. D.

N. 119

KONUNG EDWARD AFLIDEN

Dödsfallet övontadt. Skickelsedigt på grund af den politiska krisen just nu.

I fredags kl. 11:45 a. m. afled konung Edward VII efter endast ett par dagars sjukdom. Dödsfallet kom alldeles övontadt, då konungen endast kort tid förut återvärd från en utländsk resa och därvid varit vid ypperlig hälsa.

Konung Edward föddes 1841 och var sålunda vid sitt trånfälle 69 år gammal. Han har varit en god konstitutionell regent som med god takt afhöllt sig från personliga insatser i statspolitiken, och ända till därefter undgick den uppoffring som vissa partier, som kommit till uttryck i följande statsöverhuvudens tilltal.

I utrikespolitiskt afseende har den engelske konungen egentligen ej heller mycket att säga, men genom sina sällsynta tilldragande personliga egenskaper har konung Edward dock varit sitt land till mycket stor nytta i det internationella spelet om allianser och ententer. Han var utan tvifvel sitt lands främste diplomat, och hans är säkerligen förtjänsten af att Englands internationella ställning i dag är mycket starkare än då han tillträdde regeringen. Tyskland har han genom sin diplomatiska verksamhet, så att kejsar Wilhelm nödgats tillträda en intensiv förhållningspolitik för att lugna sina upprörda nerver.

Konung Edwards politik har varit utpräglat fredsriktig. Man behöfver endast enma sig Doggersbankens öfverfall — ett krig med Ryssland skulle då ha legat mycket nära till hands, då Ryssland hade hundra tusen soldater i Ostasien. Men till konung Edward låde sitt tungt vägsord om i väskan till förmån för en fredlig uppgörelse, visat bättre än allt annat att han var en uppriktig fredsman och djupt medveten om sitt ansvar.

Afven de som anse att folkens öden ej borde lankas af artliga regenter utan af folkvalda styresmän, presidenter eller hvad de må kallas, kunna utan att göra sig skyldiga till inkonsekvens lysa förnämde och beundran för en konung som Edward VII. Han föllde den uppgift försynen ålagt honom på ett sållynt och förtärligt sätt, och det stora engelska folket, som ju egentligen styres genom ministrarna af det resp. parlamentet, har dock honom personligen att tacka för mycket och storja i honom en af sina bästa monarker. Speciellt i Canada ha många uttryck gifvits, såväl offentligt som enskildt, åt saknaden efter det gemensamma fosterlandets högst uppsatta man. Sorgmodigt jämför man hällits i så godt som alla kyrkor, observationer af språk och religion, och de officiella omöndne har enstämigt varit att Edward VII var en värdig son åt sin stora moder, drottning Victoria.

CANADA

Sir Wilfrid Laurier kommer sannolikt att anträda sin resa till västra Canada i början af juli och kommer att vistas i denna del af landet två månader. Han skall afstoppas af järnvägsministern Geo. P. Graham och sannolikt af E. M. McDonald, en af representanthusets förnämsta talare. Alla de förnämsta platserna i Västern skola besökas och offentliga möten hållas här. Bl. a. kommer Sir Wilfrid att tala i Fort William, Winnipeg, Brandon, Yorkton, Saskatoon, Regina, Weyburn, Moose Jaw, Calgary, Edmonton, Vancouver och Victoria.

Som finansministern W. S. Fielding inom kort skall resa till England i sitt departemans intresse, är det övrigt huruvida han hinner tillbaka därtill så snart att han kan medförja Sir Wilfrid på denna resa i västern.

Senaste parlamentssessionen afstros i torsdags. Den hade varat sex månader, så när som på fyra dagar. Inläsning af 421:sta, 422:sta, 423:sta, 424:sta, 425:sta, 426:sta, 427:sta, 428:sta, 429:sta, 430:sta, 431:sta, 432:sta, 433:sta, 434:sta, 435:sta, 436:sta, 437:sta, 438:sta, 439:sta, 440:sta, 441:sta, 442:sta, 443:sta, 444:sta, 445:sta, 446:sta, 447:sta, 448:sta, 449:sta, 450:sta, 451:sta, 452:sta, 453:sta, 454:sta, 455:sta, 456:sta, 457:sta, 458:sta, 459:sta, 460:sta, 461:sta, 462:sta, 463:sta, 464:sta, 465:sta, 466:sta, 467:sta, 468:sta, 469:sta, 470:sta, 471:sta, 472:sta, 473:sta, 474:sta, 475:sta, 476:sta, 477:sta, 478:sta, 479:sta, 480:sta, 481:sta, 482:sta, 483:sta, 484:sta, 485:sta, 486:sta, 487:sta, 488:sta, 489:sta, 490:sta, 491:sta, 492:sta, 493:sta, 494:sta, 495:sta, 496:sta, 497:sta, 498:sta, 499:sta, 500:sta.

jämte förbättrade villkor, och härigenom få de det bättre än maskinisterna på C. P. R. Smederna och "pattern makers" få en ökning af 2 cents per timme.

MANITOBA.

Från Inwood hade i onsdags sändsombud till Gmildistriktets konservativa partimöte i Winnipeg. Därvid valdes mr B. L. Baldwin, den kandidat som Inwoodborna önskade. Namnda ombud besökte även vederbörande myndigheter beträffande Inwooddistriktets järnvägsfråga och erlöll full förvisning om att distriktet skall ha järnväg till hösten. Inwood går nu framåt med stora steg och torde bli en af de förnämsta platserna i provinsen. Både odla och jänna sektioner äro upptagna i detta distrikt och befolkningen ökas hastigt.

Womens Christian Temperance Union, samlad till konferens i Carman förra veckan, uttalade sig i af fattade resolutioner på det bestämdaste för absolut ruslycksförbud och mot att regeringen skulle hafva del i något likorsystem under något namn eller någon förvärdning; att arbeta för införande af vetenskaplig nykterhetsundervisning i skolans lägre klasser; för obligatorisk skolundervisning; emot tobaksbruket; för lika moralisk "standard" för män och kvinnor; samt för kvinnans rösträtt. Sällskapet sprider stora kvantiteter af litteratur i de amnen, hvaraf dess intresse och arbete är riktadt.

Brobyggnaden öfver floden mellan Harrowby och Russell har nu börjats och kommer att bli färdigt fortast möjligt. Vägen kommer därigenom att betydligt förkortas. Skilnaderna är stor ty gamla vägen är 18 mil och den nya vägen blir endast 8 mil. Detta är synnerligen välkommet för farmarna i dessa trakter.

Säningsarbetet är nu i full gång i Harrowbydistriktet. Alla farmarna äro för att få sin såd i jorden fortast möjligt. I år är mycket mer land under plojen än någonsin förr, hvilket visar att våra farmare äro miska och hoppfulla. Och hvarför skulle de ej vara det, då förhållandena äro så gynnsamma.

Dammen vid Minnedosa öfver Little Saskatchewan floden skall byggas af Snyder Bros. från Portage la Prairie, hvilka tagit kontrakt därpå för \$40,028. Arbetet skall på börjas genast och drivas så att det blir färdigt till hösten.

\$1,000 för en femton års häst. Den femtonårige travaren "Geers" såldes i fredags af Leon Nelles i Brandon till Andrew Doug i Birtle för \$1,000. Geers var den ende hingstfälen efter stoet "Tone", som under några år var den snabbaste häst på västerns kapploppsbana. Förr ägdes Geers af J. Wilson i Regina.

Första torsdagen i augusti blir borgerligt helgdag i Brandon, därest en petition genomföres hos statsfullmäktige, hvilken uppsatts af handelsresandenas förening och under tecknats af stadens afstämman. Man vill också hafva dagen till ärlig helgdag. En utflykt skall företagas till Ninette (samma ort där lungöstanatoriet är beläget).

ALBERTA.

Strathcona går framåt. Byggnads tilldelelserna för april i Strathcona representerade en summa af \$92,500, eller mer än dubbelt mot april i fjol, då de belöpte sig till \$43,750. C. P. R:s frakt- och passagerstrafik har betydligt ökats, extra fraktväg har dagligen och 1,100 lastade vagnar mottogas under månaden. På Dominiions immigrationshall registrerades under samma månad 677 invandrare, en ökning af 200 öfver april i fjol.

Byggnadstilldelelserna i Calgary för de fyra första månaderna af detta år representerade en kostnadsomsumma af \$1,296,030, eller närmare en million dollars mera än motsvarande månader i fjol, då de belöpte sig till \$398,750.

Grufarbetaren Alaz Lazaruk mördades tidigt i fredags morse i Staffordville, en grufstad nära Lethbridge, då han kom från sitt arbete i grufvan. Han blef skjuten på tre ställen, men lyckades krafta sig till krafthuset, och möl tillkallades, hvarst doktör och polis tillkallades. Hans sår förbandes och mannen togs till Galt hospital, men han dog på eftermiddagen samma dag.

John Chobator, en annan grufarbetare, är arresterad för att hafva skjutit Lazaruk. Han anträffades i Lazaruks hus. Det tros att den mördades hustru är orsak till brottet.

QUEBEC.

En ny Quebec-bro skall nu uppföras i stället för den som under uppförandet för någon tid sedan störtade, hvarvid så många människolif spelades. Anbud för den nya bron skola införas om några dagar, och den kontraktör som får sig byggnadstilledadt måste påtaga sig fullt ansvar. Komitén af canadiska ingenjörer, som gjort undersökningar och prof samtidi i Canada, Forenta Staterna och England, har rapporterat till hon. George P. Graham, minister för järnvägar och kanaler, att tillfredsställande planer i arbetets, enligt hvilka en pålitlig bro kan byggas.

ONTARIO.

Ottawa. För att få järnbanan fram kortaste vägen genom staden Ottawa har C. P. R. till betraktande för Dominionregeringen och stadfullmäktige framlagt en plan att tappa från Rideau-kanalen för att leda fram banan å kanalens botten, att bygga en underjordisk tunnel begynnande i postkontorets närhet och ledande under detsamma till Wellington st. samt därtill längs Wellington st. till en förbindelse med C. P. R:s nuvarande spår vid Union-station.

Svenskarne äro världens förnämsta snabblopare synes det i dessa dagar, och då man betänker att de inte ha så stor folkmanngård att välja på som andra framstående kulturnationer, är det väl knappast öfverdrifet, om an canadensarne skulle komma dem nära, då det blir fråga om att dela äran. Svanberg utmärkte sig åtskilligt i fjol, men i år synes andra svenskar öfverglänsa allt hvad världens hittills pröfvade i fråga om snabblopare. I Toronto hölls i lördags en löpning på 20 mil i närvaro af sju tusen åskådare, och Gustaf Lidgrönm, hvilken som bekant renast efter sin ankomst till Amerika slog världsrekordet i maratonlöpning, blef äfven en vinnare, i det han tillryggalade de tjugu milen på 1 timme 50 min. och 50 1/2 sek. Han sprang i spetsen från den 10:de milen till slutet. Det uppsatta priset var \$5,000. Thure Johanson, äfvenledes svensk, var nummer två; en kvarts mil bakom honom Wood från Montreal som tredje man; Meadows, Gladstone, Färde, och Red Hawk, Christian Island, fente Frankmannen St. Yves, som före svenskenes uppträdande brukade vara nr 1 vid dylika löpningar, näste i 17:de milen lämna banan emellan han fick kramp.

Kyrkliga nyheter från Port Arthur och Fort William. Döpd af pastor C. O. Glander den 18 apr: i Port Arthur; Hugo Rudolf Walenar, som till nr och ms W. Hedman, som 21 apr; Alf George William, som till nr och ms John Wallberg, Fort William; den 1 maj; Gertrud Hanna Helena, dotter till nr och ms A. A. Nordqvist och vid samma tillfälle Herbert J. N., som till nr och ms A. J. Lundberg i Fort William.

Lördag afton den 14 maj hålla svenskarne i Fort William i Jordväningen af svenska lutherska kyrkan, 641 South Mark street, sin maj- och pingstafonstest, till hvilken alla inbjudas att komma. Vi få då se huru många svenskar finnas i vår goda stad, skrifves till Sv. C. T.

Maj-fest hölls i lördags den 30:de april i frimurarens sal i Port Arthur. En hel del voro där, men det är ju klart att den sällsamma och lördagen löst samt det till nya åskådningarna missdelade folket icke var där, skrifves till Sv. C. T.

Osanna rykten om den svensk-lutherska presten i Port Arthur. Det inkommer allt fortfarande nyheter från skogsägaren och järnvägsbyggnadschefen att den svenska lutherska presten i Port Arthur är ute i dessa "campar" och samla pennningar till den svenska lutherska kyrkan i Port Arthur.

Vi hafva hört dessa rykten länge och det är tid på att dricka i en upplysning i frågan. Ett rykte sade att han vid ett tillfälle läde sig ned på isen å en sjö för att dricka i ett upphugget hål och att han slant ned igen om öppningen och kom upp igen samt blef räddad. Den saken omfattar rekan den svenska episkopalpastorn i Port Arthur och nog vill Gud bruka honom till något stort efterom han icke vid ett tillfälle blef i sjön. (Forts. å sid. 11).

BRITISKA RIKETS NYE KONUNG OCH KRONPRINS

George V och hans äldste son.

Det brittiska väckelsrikets tron har nu bestigits af konung Edwards son under namn af George V. Den nye konungen är född den 3 juni 1865 och är sålunda i det närmaste 45 år gammal. Att han dött en så pass yngre ålder är redan i och för sig en högst öfverglänsa allt hvad världens hittills pröfvade i fråga om snabblopare. I vasa Salono såde långt tillbaka på sin tid. "Ve det folk hvars konung ett barn är". Och vi svenskar ha sorglig andledning att instamma härt, då vi se tillbaka på Sveriges historia och betänka att vårt faderlands lust just gjort de största förlusterna genom tjuvne konungar (Carl XII och Gustaf IV Adolf) hvilka förklarades myndiga innan de hunnit ur pojken. Däremot hafva vi i våra dagar haft tillfälle iakttaga hur konungar dokumenterat sig som utmärkte, vasa monarker, genom att de låtats kunde styra Indien om de inlade ett större element af sympati för befolkningen.

George V är en skarp iakttagare, skriver mycket, har ett godt minne samt håller utmärkta tal. En irländare (naturligtvis ej så gynnsamt stämmd mot den engelska kungligheten) säger om honom: "Han talar rakt på sak, framhåller aldrig sitt eget jag, utan håller sig till det ärendet som för tillfället behandlas. Han begagnar aldrig oriktigt ord och säger aldrig ett ord för mycket". Så som öfverförande för komiteer har han ådagalagt ovanliga förmågor i att få företaget bringade igenom på ett förståndigt sätt. I sådana institutioner som landtjänstverkssällskapet, hvaraf han är en medlem, har f. d. prinsen af Wales satt ett exempel för andra medlemmar genom sin punktligt att närvara vid mötena och sitt flitiga deltagande i diskussionerna. Hans landlegendomar vid Sandringham äro ypperligt skötta, fast auktoriteter na ej äro ense om hur mycket han personligen har del däri.

George V är mycket måttlig i mat och dryck, hvilket långt ifrån kan tillskrivas traditionerna vid engelska hovet. Likore smakar han endast obetydligt, ej af princip, men emedan hans hälsa ej tillåter det. Han spelar ej kort mycket, och aldrig för pengar, äger inga kapploppshästar, spelar "golf" väl och är en säker skytt.

Han blef därför ej uppföstrad såsom sådan, utan såsom sjöman i brittiska flottan, och under lifvet på sjön blef det vanan för honom, i likhet med hvad som bland kamratskapet brukades, att utana förbehåll sjunga ut med tankarna, som rare för mycket än för litet. Äfven sedan han blef kronprins har han flitigt befarat världshafven. Han har lärt sig känna de olika trakterna af det Brittiska världsvället genom egna iakttagelser, bättre än de allra flästa af de män som mer eller mindre försöka styra det från London, och de hafva äfven fått veta det. Då han var i Kapkolonien under boerkriget, talade han för fred och ömsesidig fördragsamhet. Då han vistades i Indien förberjade han engelsmännen därestades deras skötsel genom att påminna dem att de lättare kunde styra Indien om de inlade ett större element af sympati för befolkningen.

George V är en skarp iakttagare, skriver mycket, har ett godt minne samt håller utmärkta tal. En irländare (naturligtvis ej så gynnsamt stämmd mot den engelska kungligheten) säger om honom: "Han talar rakt på sak, framhåller aldrig sitt eget jag, utan håller sig till det ärendet som för tillfället behandlas. Han begagnar aldrig oriktigt ord och säger aldrig ett ord för mycket". Så som öfverförande för komiteer har han ådagalagt ovanliga förmågor i att få företaget bringade igenom på ett förståndigt sätt. I sådana institutioner som landtjänstverkssällskapet, hvaraf han är en medlem, har f. d. prinsen af Wales satt ett exempel för andra medlemmar genom sin punktligt att närvara vid mötena och sitt flitiga deltagande i diskussionerna. Hans landlegendomar vid Sandringham äro ypperligt skötta, fast auktoriteter na ej äro ense om hur mycket han personligen har del däri.

I likhet med ryske ezaren, är konung Georg mycket intresserad af sin famli och tillbringar sina lyckligaste stunder hos sin gemäl och sina barn. Han är mycket noga med att prinsar och prinsessor skola lära sig goda seder, och som exempel må nämnas att han ofta brukat låxa upp en nitra släkting på sin gemäls sida för att denne låtit sitt låliga lyne bryta ut då han gifvit betällningar åt tjänare. Många personliga dispyter hafva blifvit tillfredsställande afgjorda genom att de hänskjutits till f. d. prinsen af Wales, numera Georges, godmodiga och öppna, men bestämda afgörande. De fel eller faror, som kunna vara att finna i hans förut-sättningar som konstitutionell monark, ligga ej i hans förmågor.

George V är en man som tager saker och ting mycket allvarligt och vill hafva sin hand med i hvad som försiggår omkring honom, både politik och annat.

Hvad det yttre beträffar, är konung George ej förlagd såsom faderen och liknar till den grad ryske ezaren, att man af utseendet nästan skulle tro de båda besläktade monarkerna vara tvillingar. I viljekraft och många andra karaktärsdrag tyckas de dock vara hvarandra helt olika. En mans uppträdande i lifvet be-torr ofta ej så litet på det inflytande hans makt utöfver på honom. Så och med en konung och hans gemäl. Drottning Mary anses komma att fylla sin höga uppgift på ett utmärkt sätt. Hon förenar naturligt behag och ett ståtligt utseende med en sällspord takt och stor noggrannhet i val af umgängesväner. Drottningen är vidt berest, brukar åtfölja sin make nästan öfverallt. Hon har en skarp intelligens och har förtärt att få sin gemäl att antaga hennes åskådningar i mångt och mycket. Det brittiska hovets prakt och plans på samma gång som värdighet anses hon med säkerhet komma att uppehålla. Änande sig mycket åt sitt hemlif, anser hon vara en idealisk moder. Konungsparet har fem söner och en dotter, af hvilka äldste sonen är sexton och den yngsta fem år gammal; dottern, som är tredje barnet, har nyss fyllt tretton år.